

V § 1061 se osnova zmiňuje o nákladech, které jsou spojeny s uskutečněním tržové smlouvy. Přejímá se zde čl. 351. obch. zák., který praví, že náklady na měření, vážení a vůbec odevzdání věci platí prodavač, na zaslání a odebrání na jiné místo než plnění kupitel. O clu, daních, dávce z přírůstku hodnoty a pod. není — jak jsem se už zmínil — nic stanoveno. Nejspíše zůstane analogie § 1050, že užitky a břemena věci přejdou na kupitele.

Konečně můžeme srovnávat, jak osnova přihlížela ku právu, platném na území dříve uherském. Naše tržová smlouva se však neliší mnoho od tržové smlouvy dle práva maďarského, není zde důležitých rozdílů.³⁸⁾

Závažné je snad jedině, že maďarské právo vůbec nezná zkrácení přes polovici hodnoty. Osnova vynechala sice § 1060, ale to jen proto, že autoři osnovy pokládali za dostačující §§ 934 a 935. Zůstávají tedy v platnosti ustanovení o zkrácení přes polovici hodnoty.

ZPRÁVY.

Základní kámen nové budovy právnické fakulty Masarykovy university bude položen 9. června. Toho dne započne se se stavbou první definitivní universitní budovy v Brně a vlastně s první mimopražskou definitivní stavbou universitní vůbec. Slavnostní tento okamžik přichází sice pozdě, uvážíme-li, že zákon o zřízení druhé české university (z 28. I. 1919 č. 50. v § 3) ustanovoval: »Konečné umístění a výprava nové university staníž se nejdéle do roku 1930.« Víme však, že některé normy jsou t. zv. *leges imperfectae*.

Avšak tento slavnostní okamžik přišel přece a Masarykova universita, Morava a Brno jej vítá tím radostněji, že přišel v památný rok desátého výročí vzniku republiky. — Právnická fakulta brněnské university je tou šťastnou, již první se má dostátí nového a důstojného stánku. Není třeba slavnostní nálady, abychom uznali, že právě tato fakulta za prvých devět let svého trvání hodně vykonala. Jakoby nebylo náhodou, že právě tato významná událost koná se v roce, kdy rektorem university je Jaroslav Kallab a děkanem právnické fakulty František Weyr, dvě z těch jmen, jimiž je právnická věda brněnská výrazně charakterisována.

I ten, jehož jméno universita nese, bude přítomen. Těšíme se, že ho brněnská právnická fakulta v nedlouhé době potom zase uvítá, a to už v slavnostní aule svojí nové budovy. —n—

³⁸⁾ Rouček, Revise obč. práva.

Za profesorem Hennerem.

Zemřel nám dobrý člověk. Středa, dne 9. května ochudila řady československého právnictva o znamenitého vědce, bystředého znalce praxe, výborného učitele a vůbec přítele mladých adeptů věd právních. Profesor pražské právnické fakulty JUDr. Kamil Henner odešel nám náhle, než aby nás nebyla zpráva o tom mocně rozrušila. Dlouho odolával zlé chorobě, ale jistě netušili jsme, že tak záhy učiní jeho práci konec, ba je možno říci přímo práci tím spíše, že poslední jeho studie byla věnována slavnostnímu sborníku k jubileu našeho spolku »Naše právo a stát«. Profesor Henner nezapomenul nikdy na svoje působení ve »Všehrdu« za studentských let, kdy byl členem výboru. Vždy první mezi prvními přihlásil se ke všem akcím spolkovým. Snad by bylo možno říci, že Henner duchem nestárnul. Dovedl oceniti přednosti mládí a sluší zejména vzpomenouti jeho rektorátu v prvním válečném roce, kdy za podmínek nesmírně těžkých dovedl překonávati těžké překážky tehdejší doby a ochrániti studenty a universitu do krajnosti. A stejně tak byl i ochráncem milosrdným jako místopředseda a později jako předseda prvních státních zkoušek. Přísný tento vědec, přímo bychom mohli říci neúprosný, pokud šlo o svou vlastní badatelskou práci, jež jak rozsahem, tak významem řadí jméno Hennerovo mezi nejpřednější kanonisty světové, dovedl býti shovívavý, třebas pevně spravedlivý, ke kandidátům bojácným, nesmělčům. Vždyť sám rád vzpomínal episod z vlastního studentského života jak v Praze, tak později v Berlíně, Göttingkách a Ženevě a dovedl je vypravovat nepřirovnatelným osobitým způsobem s jemným vtípem. Nejlepšív toho dokladem je jeho vzpomínka v »Památniku Všehrdu« z roku 1918.

Jenom lidé takového vědeckého profilu jako Henner dovedou zachovati elegantní postoj ve všech situacích. Sledujeme-li dnes, žel však nedobrovolně uzavřenou jeho produkci, od první jeho práce o organizaci papežských kacířských soudů (1890) až po »Casus perplexus« jako poslední studii ve sborníku »Naše právo a stát«, objeví se nám řada prací ze všech státi kanonického práva. K tomu pak musíme uvážiti, že Henner od převratu byl vyčerpáván pracemi pro naši legislativu z oboru kanonického práva a že nikdy nezapomněl na přednášky, jež prosluly jak propracovaností látky, tak i milým přednesem. Když po vydání »Codexu juris canonici«, Henner učinil předmětem svých výkladů ustanovení Codexu, jež také vtěloval v postupně vydávané své »Základy«, litovali jsme všichni, že přednášky o historii kanonického práva zůstaly jen v litografiích. Ale nebyl by to býval Henner, kdyby byl propustil do tisku dílo bez konečné revise. Jeho vědecká činnost měla by být řádně zhodnocena ústy povolnaného odborníka, ač jistě plného zhodnocení dá jí doba příští, která ukáže na všechny její přednosti.

Henner byl z řady nejstarších našich českých profesorů právníků. Zasáhla-li neúprosná smrt i jeho, ač dávno jsme s obavou mluvili o jeho zdraví, přece nás překvapila bolestně. Vždyť nikdo by byl neřekl, že Henner pomalu dožívá se 67 let, protože jeho jasný duch překonával chorobu tělesnou. Ale rána nelítostně dopadla a podlomila i jeho. Nezbývá, než opakovati: zemřel nám dobrý člověk. Budeme ho vždy rádi a vděčně vzpomínati.

Ca.

Právo a stát na výstavě soudobé kultury v Brně. 26. května bude zahájena v Brně výstava, na níž se zúčastní všechny kulturní složky národa. Při slově »kultura« myslí široká veřejnost vždy hlavně na kulturu technickou, uměleckou, literární, vědeckou. Málokdo si uvě-

domí, jak veliký kus kultury spočívá v ohromném mechanismu státní a právní organizace, ve složitém, ale pravidelně fungujícím aparátu norem a orgánů, který jedině umožňuje klidný vývoj společenských celků a všecken kulturní pokrok na polích ostatních. Má proto toto odvětví kultury čelné místo i na brněnské výstavě.

Vystavovati právo a stát je však samo o sobě úkolem nesnadným. Je každému zřejmo, že tu jde o kulturu z větší části papírovou, která spocívá v logické a účelové dokonalosti norem a v motivační síle státních imperativů, tedy v hodnotách zcela nehmotných a tedy těžko vystavovatelných. Je nutno vynaložiti mnoho důmyslu, aby expozice papírové kultury právnické mohla soutěžit s pastvou očí, kterou může návštěvníkovi poskytnouti expozice technických vymožeností, výtvarného umění, přírodních věd a pod. Můžeme proto býti právem zvědaví na tuto prvou právnickou výstavu v našich zemích.

Modus vivendi s Vatikánem byl předmětem přednášky univ. prof. dr. K. Krofity, pořádané »Všehrdem« dne 25. března 1928. Přednášející předem podotkl, že mu nejde o právnícký rozbor ujednání, nýbrž o spíše historické vylíčení poměru církve a státu u nás a jeho nynější úpravy v podobě modu vivendi. Velmi názorně vylíčil vývoj otázky poměru církve a státu od převratu a probral všechny možné druhy jeho řešení. Sám jest přívrženec směru, hlásajícího rozluky, již považuje za prospěšnou nejen státu, nýbrž i církvi.

Ukázal, jak nebylo možno zachovati stanovisko vlády Tusarovy, že věci církevní vládu vůbec nezajímají a že ji nezajímá ani otázka obsazení biskupských stolic, stanovisko, jež počítalo s rychlým provedením rozluky, a jež pak prakticky se ukázalo předčasným. Modus vivendi má býti východiskem ze situace, jak se vytvořila a má býti vlastně krokem k rozluce. Jeho ustanovení z části jsou ziskem pro nás, a to ziskem politickým. Jednak uznává tu Vatikán bez výhrad stav. vytvořený mírovými smlouvami a přízpusobuje mu rozdělení diocesis, jednak s hlediska vnitrostátního zabezpečuje si stát loyaltitu největší církve (přísaha hodnostářů církevních republike). Na druhé straně jsou tu určité zisky Vatikánu; stát vzdal se tu vlastně některých práv, která příslušela pánovníku, ale to byla právě práva, jež při zásadním požadavku rozluky stát pro sebe reklamovati nemohl. Rozhodně popírá K., že by šlo o konkordát, od něhož se liší formou i obsahem. — Přednáška vzbudila značný zájem, který se projevil rekordní návštěvou z řad studentů a velmi četnou účastí veřejnosti. J. B.

Z důležitějších osnov zákonů, předložených Národnímu shromáždění jest osnova o soustavě drobných mincí posl. sněm. tisk 1520). Osnova tato slučuje vlastně v sobě dosavadní předpisy o drobných (t. j. zákony č. 94/21, 195/22 a 218/1924) v jeden celek s některými změnami. Na dosavadních mincích 5 h, 10 h, 20 h, 50 h a 1 Kč se ničeho nemění. Nově budou raženy stříbrné pětikoruny a stříbrné desetikoruny, při čemž dnešní pětikoruny budou brány postupně z oběhu. Dvouhaléře se vezmou z oběhu a nebudou ničím nahrazeny a budou tedy podle § 1 soustavu drobných mincí tvořiti mince po 5 a 10 haléřích ze směsi mědi ze zinkem, mince po 20 a 50 haléřích a po 1 Kč ze spěže niklové a mince po 5 a 10 Kč ze stříbra. Nově zavedené stříbrné pětikoruny a desetikoruny budou raženy ze směsi v poměru (zrnu) 700 dílů stříbra a 300 dílů mědi. Z kilogramu mincovního kovu bude raženo 100 kusů desetikorun a 200 kusů pětikorun, takže hrubá váha desetikoruny jest 10 gramů, pětikoruny 5 gramů a čistota desetikoruny 70 gramů, pětikoruny 35 gramů. Průměr desetikoruny stanoven na 30 mm a pětikoruny na 27 mm (průměr dosavadní pětikoruny jest 30 mm). Na mincích těchto má být znak republiky čsl. (§ 4.). Co do přijímání drobných mincí jsou dle osnovy státní i jiné veřejné pokladny povinny přijímati všechny drobné mince bez obme-

zení, ve styku soukromém není pak nikdo povinen přijímatí pětníků a desetníků více než za 10 Kč, dvacetníků a padesátníků více než za 20 Kč, korun více než za 100 Kč, pětikorun více než za 250 Kč a desetikorun více než za 500 Kč. (§ 7.) Haléřové platy pěti nedělitelné, ať se konají hotově nebo jinak, jest zaokrouhlovati a uznati tak, že zbytku 1 nebo 2 haléřů se vůbec nedbá, kdežto za 3 nebo 4 se platí celých pět haléřů. Kontingent všech mincí stanoven na 600 mil. Kč (o 60 mil. více než dříve). Osnova konečně zavádí desetikoruny jako mince jubilejní s desítiletím »1918 28./X. 1928«. Vládním nařízením bude stanoven počet těchto stříbrných jubilejních desetikorun. —km.

Pracovní soudy v Polsku. Polská ministerská rada provádí reorganisační soudnictví ve věcech pracovních na území dříve rakouském a ruském. Mimořádnými soudy pro řešení sporů pracovních byly v těchto krajích až dosud pouze živnostenské soudy podle zákona z 27. listopadu 1896 č. 218 ř. z., které tu byly zřízeny na území kdysi rakouském. Ty budou nyní reorganisovány v nové soudy pracovní. Ostatního území státu polského se změna netýká, zejména zůstanou nezměněny živnostenské soudy (Gewerbegerichte) na území kdysi pruském, ačkoliv v Německu samém byly tyto soudy již zrušeny zákonem z 23. prosince 1926 (srovnej Všehrd VIII. str. 207).

Nové pracovní soudy budou se skládati z předsedy a jeho náměstka, které bude jmenovati ministr spravedlnosti ze soudců z povolání, a z určitého počtu přísedících, nejméně po 10 ze zaměstnavatelů a z zaměstnanců a z dvojnásobného počtu jich náhradníků. Jmenování přísedících a náhradníků provádí ministr spravedlnosti v dohodě s ministry práce, sociální péče a obchodu po návrhu příslušných organizací. Může býti jmenován každý polský občan, nejméně 30 let starý; vyloučeny jsou osoby vojenské, státní úředníci, kněží a členové zákonodárných sborů.

Příslušnost pracovních soudů se vztahuje na všechny spory z poměru pracovního a spory pro přestoupení zákonů o ochraně práce. Spory zaměstnanců zemědělských a lesních jsou zatím vyjmuty, může však býti nařízením ministerstva příslušnost pracovních soudů rozšířena i na ně. Pracovním soudům podléhají též pracovníci duševní, vyjímajíc učitele veřejných škol a zaměstnance, jichž plat přesahuje 10.000 zlotých. Kromě toho musí pracovní soud odkázati před soud řádný každý spor, jehož hodnota převyšuje 5.000 zlotých.

Řízení ve sporech, které jest rozhodnouti dle zákoníka občanského, se provádí před tříčlenným senátem, složeným kromě předsedy soudu neb jeho náměstka z přísedícího zaměstnaneckého a zaměstnavatelského, podle možnosti z téhož oboru povolání jako sporné strany. Spory týkající se ostatního dělnického zákonodárství rozhoduje předseda neb jeho náměstek jako samosoudce. Celé řízení má se provésti v pěti dnech. Ve sporech do 200 zlotých je vyloučeno zastoupení advokáty.

Rozhodnutí pracovního soudu je konečné, nepřesahuje-li hodnota sporu 200 zl. V opačném případě mohou se strany odvolati k apelačnímu soudu, který jest nejvyšší instancí.

K. Gerlich.

Spor o jazykové nařízení. Nejvyšší správní soud ve sporu obce chebské s obcí plzeňskou rozhodl nálezem ze dne 27. března 1928 č. 3892, že obec chebská není povinna dopsati obci plzeňské, která má méně než 20% příslušníků jazyka německého, v jazyku státním. Nejvyšší správní soud se při tom opíral o ten důvod, že sdělení, kterým se obrací obec na jinou obec jinak než jako strana, není »podáním«, a dále, že, vzhledem k důvodové zprávě k § 3 jazykového zákona ze dne 29. února 1920 č. 122 Sb. z. a n. mohou si obce upravití úřadování samy s omezeními, vytčenými v § 3 cit. zák.; nejvyšší správní soud prohlásil taktó čl. 78, odst. 2 jazykového nařízení z 3. února 1926 č. 14 Sb. z. a n. za neplatný, používaje práva, které mu dává § 102 úst. li-

stiny. Při kritice tohoto rozhodnutí nutno nejdříve hledět k tomu, co jest vlastně podáním a za druhé k poměru § 3 a § 8 jaz. zák., který nařizuje, že zevrubnější provedení tohoto zákona stane se nařízením státní moci výkonné, jež upraví v duchu tohoto zákona také užívání jazyků pro úřady samosprávné, zastupitelské sbory a veřejné korporace. Jde tedy zde o otázku, zdali je jazykové nařízení pouhým prováděcím nařízením ve smyslu § 55 úst. listiny nebo zda šem 8 jaz. zák., který je ústavním zákonem, nebyla vláda delegována vydati normy s původní relevancí právní. V důsledku rozhodnutí nejv. správ. soudu objevuje se mezera v zákoně, neboť, ač v uvedeném případě chebská obec není povinna sepsati příslušný dopis plzeňské obce v státním jazyku, není zase plzeňská obec povinna přijmouti jej v jiném, a to ani tehdy, kdyby měla příslušnou 20% menšinu, neboť se zde — podle rozhodnutí nejv. správ. soudu — nejedná o podání. Nelze zde ani použít čl. 74 jaz. nař., neboť tento článek se vztahuje jen na obce s menším počtem obyvatelstva než 3000. —Kč—

Z celého světa právníckého. Ministerská rada italská vydala prováděcí nařízení ke královu dekretu z 20. února 1928, dle něhož smí provozovati novinářské zaměstnání pouze ten, kdo jest zapsán ve zvláštním úředním seznamu. Žurnalistický syndikát jest sice autonomní, ale jeho usnesení podléhají schválení nejvyšší tiskové rady, vládou jmenované. Podobným způsobem jest organizován výkon též jiných t. zv. svobodných povolání: chemiků, civilních inženýrů a architektů. — Odborové dělnické organizace: norská, finská a ruská konaly společnou konferenci 16.—18. února v Kodani, na níž došlo k zajímavému boji mezi amsterodamskou a moskevskou internacionálou. Ruští delegáti použili této příležitosti též k některým výtkám mezinárodnímu úřadu práce. Konference přijala dvě resoluce z nichž jedna znamená vstup finské a norské organizace do amsterodamské internacionály a druhá se vyslovuje pro přátelskou spolupráci finské, norské a ruské odborové centrály. — Polský svaz intelektuálních pracovníků usnesl se na krajské konferenci ve Varšavě 29. února na resoluci, v níž žádá pro intelektuální zaručení existenčního minima 350 zlotých měsíčně, přísné dodržování sedmihodinové pracovní doby a zákonnou úpravu honorování přespočetných pracovních hodin. — 14. dubna odhlasoval francouzský parlament dlouho již připravovaný zákon o sociálním pojištění. Upravuje se jím povinné pojištění pro případ nemoci, mateřství, invalidity, stáří, úmrtí a pro případ zvýšených nákladů na rodinu (více dětí do 16 let). Zákonu bude podléhati 8 a půl milionu pojištěnců a důchodů dle něho stanovených bude požívatí na 13 milionů osob. Náklady dosáhnou ročních 5 miliard franků. (—kg.)

Peněžní trh. Pletora peněžní, k níž došlo loňského roku hlavně soustavným proplácením státního krátkodobého dluhu, letos hodně polevila. Jak to již bývá, ukázalo se i zde, že vývoj jde od extremu do extremu, což je konečně logické: pro peníze stále přibývající musilo se naléztí umístění, a tak oživly průmyslové investice a hlavně stavební ruch, který ostatně také skoro již nezdravě byl vybičován vázáním daňových výhod na letošní stavby, takže stává se už někde hodně (odhaduje se to na 30%) nad potřebu, do zásoby, na spekulaci. Tyto investice pohltily peníze, o které již byla starost, že zůstanou ladem, a poněvadž nejsou dosud ukojeny, objevuje se pomalu nedostatek peněz, zvláště když dosavadní pramen z uvolňování státních papírů byl prozatím zastaven částečným proplácením americké půjčky. Národní banka úrokovou míru prozatím sotva zvýší — ačkoli by to mělo býti logické — poněvadž k tomu není nucena zvýšeným reeskontem, naopak její diskontní politika je stále bezmocná. A dáti aspoň platonicky výraz uplatňující se tendenci, jak tomu bylo dosud, není v tomto případě populární.

Dr. Lepař.

Currency and Banks Notes Act, 1928. Není tomu dávno, co u nás se najednou rozkřiklo, že bude naše měna reformována. Dalo to tenkrát

dosti práce, než se veřejné mínění uklidnilo. Tenkrát jsme si mysleli, že je to taková naše hospodářská nezkušenost, nedostatek tradice a obavy z experimentů, které daly těmto pověstem vyrůst. A zatím jsme se tyto dny dožili něčeho podobného, ba ještě divočejšího, v Anglii. Tam z ničeho nic se začalo tvrdit, že Anglie nastoupí cestu inflace, třeba jen mírně a také se již začalo kombinovati a vysvětlovati, jak Německo a jeho průmysl na inflaci vydělal atd. A přece, kdo aspoň trochu zná hospodářskou abecedu, nehledě ani na anglickou měnovou tradici a politiku, která jakoukoli pochybnost vylučuje, tomu by něco tak absurdního nepřišlo na jazyk. A přece se o tom mluvilo a psalo. Pro nás je to částečně zadostiučiněním, že nejsou takoví hospodářští fantasti jen u nás, nýbrž že i země tak klasické hospodářské tradice, jako jest Anglie, může se dožít podobného lapsu veřejného mínění.

A přece nešlo v Anglii o nic jiného, než o provedení dalšího článku nápravy měny, jak již její základní rysy zhruba načrtl měnový výbor, a jak jí od té doby další výbory propracovávaly. Již tenkrát byl problém nápravy anglické měny jasně postaven. V Anglii byla před válkou zlatá měna a nebylo valných pochybností, že Anglie i přes zlatou hegemonii Spojených Států severoamerických nebude litovati žádných obětí, aby ji obnovila. Za války hodnota anglické měny jako skoro ve všech státech se se svým zlatým pokladem rozešla. Hlavní příčinou byla ovšem zakrytá inflace, k níž došlo výdajem státovek, které vedle bankovek vydávaných Bank of England, byly dány do oběhu zákonem zvaným »Currency and Banks Notes Act, 1914«. Náprava měny nebyla však tak jednoduchá, aby stačilo tyto státovky mechanicky stáhnouti. Deflace musila býti prováděna účelně a to tak dlouho, dokud se nedosáhlo předválečné zlaté parity, neboť to bylo jejím účelem. Když byla parita dosažena a zlatá měna obnovena, zjistilo se, zcela jak se předvíдалo, že zůstane tu určitý inflační zbytek státovek, který zatím získal své existenční oprávnění v měnovém systému již proto, že dosažení zlaté parity nebyl na obtíž, ba naopak že by obtíž mohlo způsobiti jeho odstranění, neboť hospodářský život zatím rozšířil své funkce, jeho kvantita i kvalita stoupla a tím i vzrostla potřeba oběživa. S touto možností se již dříve počítalo a zákon, který se právě projednává, hledí tuto skutečnost uvést také formálně v soulad s měnovým systémem, který by měl povahu definitivní a byl by zbaven všech nouzových opatření, jakým bylo i vydávání státovek.

Návrh zákona obmezuje inflační zbytek státovek na 260 milionů liber. Tyto státovky mají býti sloučeny s bankovkami tak, že Bank of England se ukládá, aby je převzala a zmocňuje se, aby je vyměnila za bankovky ve stejné hodnotě nominální. Proto také dostala Bank of England oprávnění vydávati toliko bankovky znějící na 1 libru a na 10 shillingů, kdežto dosud mohla vydávati toliko bankovky znějící na 5 liber, neboť státovky, které má vyměnit, znějí také na 1 libru nebo na 10 shillingů. Tato nová emise nebude musiti býti kryta zlatem, nýbrž toliko cennými papíry a stříbrem. Aby oběh bankovek byl pokud možno pružný, má býti zmocněna Bank of England, aby tuto emisi zlatem nekryton v dohodě s kancléřem pokladu snížila nebo zvýšila. Zvýšení jest ovšem časově (6 měsíců — s prodloužením do 2 let —) omezeno. O trvalém zvýšení tohoto kontingentu musí rozhodovati parlament. Zajímavé jest také ustanovení čl. 11 (2), že Bank of England může žádati, aby, kdo má více než 1000 liber ve zlatě, prodal jí přebytek, leč by šlo o zlato určené k exportu nebo průmyslovému zpracování.

Návrh zákona, to nelze upříti, jest značnou modernisací dosavadního trochu ztrnulého měnového systému anglického. Přes to však materiálně neposkytuje žádné možnosti, aby dosavadní konservativní politika Bank of England byla porušena. Proti stavu předválečnému nastane změna potud, že Bank of England bude mít po ruce pružný kontingent 260 milionů bankovek, krytých toliko fiduciálně, kterým bude moci vhodně paralyzovati sezonní fluktuace v poptávce po obě-

živu, aniž by při tom musila podnikati daleko těžkopádnější operace svou zlatou rezervou. Na druhé straně tím, že tento blok 260 milionů nebyl pojat do celkového bloku bankovek Bank of England bezpodmínečně, má se naznačiti, že nemá býti trvalým jádrem anglického oběživa, nýbrž má krýti toliko nadprůměrnou potřebu. Vždyť jest zastáván i názor, že skutečnost, že existence tohoto bloku nevedla dosažení zlaté parity, neznamená ještě, že by tento blok mohl býti považován za definitivní součást anglického oběživa, poněvadž jest možno, že, až postupem času bude méně používáno hotových platidel, klesne také potřeba tohoto zvýšeného oběhu bankovek. Navrhovaný text vyhovuje oběma možnostem, že by totiž potřeba oběživa mohla klesati nebo stoupati. Proti stoupání pak činí zvláštní opatření tím, že je váže vedle souhlasu kancléře pokladu ještě časově tak, aby naznačil, že může jíti toliko o zvýšení přechodné. Oproti dosavadnímu stavu nastane změna toliko tím, že místo státovek nastoupí bankovky, a že je bude spravovati Bank of England. Tedy, jak již bylo svrchu uvedeno, oproti stavu dosavadnímu je to změna toliko ryze technická, oproti stavu předválečnému znamená to zvýšení pružnosti anglického oběživa, k čemuž bylo použito zkušenosti válečných a poválečných, kdy původně z nouzového inflačního a tedy do jisté míry spíše fiskálního opatření vytvořil se měnový prostředek, který za určitých kautel a omezení, které ho zbavovaly tohoto původního charakteru, stane se trvalým a vhodným zdokonalením anglické měnové techniky. Dr. Lepař.

Šedesátiletí Všehrdu oslaveno byl slavnostní valnou hromadou, jež se konala v neděli dne 6. května t. r. ve Smetanově síni obecního domu. Valná hromada byla zahájena starostou vzpomínkou na zemřelé členy, a promluvili na ní bývalí starostové jednotlivých období: dr. Nesý (starosta 1891—2), min. dr. Peroutka, (1902—3), dr. Altmann (1912—3), dr. Kalářík (1918—9) a nynější kol. Valenta. Z řečí všech plynula zřejmá láska, kterou měly všechny generace ke Všehrdu. Bylo zřejmo, jak přes určité změny, jež nastaly časem ve struktuře spolku, celkem spolek a jeho ráz zůstal týž, tytéž byly do značné míry snahy jednotlivých generací a jejich ideály. I ty občasné boje mezi jednotlivými skupinami byly stejné, neb alespoň obdobné. Dobře pak i z jednotlivých řečí vyplynul postupný vývoj a růst spolku až do dnešních dob.

Poté byl nadšeně přijat projev oddanosti p. prezidentu republiky a stejně nadšeně byl zvolen čestným členem spolku jeden z nejstarších žijících starostů, dr. Ant. Schauer.

Děkan právnické fakulty Karlovy university, J. S. prof. dr. V. Mildschuh pak promluvil o poměru fakulty a Všehrdu. Vřelými slovy ocenil význam součinnosti Všehrdu a profesorského sboru a zdůraznil nutnost vzájemného respektu.

Další projev učinil prof. dr. Fr. Čáda za právnickou fakultu Masarykovy university, který zdůraznil, že Všehrd nikdy nebyl regionalistický a vždy udržoval spojení s Moravou i Slovenskem, jež došlo výrazu v posledních letech hlavně v listu »Všehrd«. Za Ústř. svaz čl. stud. promluvil kol. Havíř a za S. P. P. Právnik v Bratislavě a Svaz slov. studentstva kol. Lettrich.

K valné hromadě vydal spolek jednak brožuru »Šedesát let Všehrdu«, obsahující vzpomínky a úvahy o spolkové činnosti a sborník vědeckých prací bývalých členů Všehrdu »Naše právo a stát«, který vlastně jest hlavní a nejcennější oslavou jubilea. Třebas se nepodařilo soustřediti příspěvky ode všech, od nichž si byla redakce přála, přece jen bylo možno vydati obsáhlý sborník 35 prací autorů všech žijících generací, z nichž nejvíce snad si ceníme příspěvek prof. Henna, jenž, ač již vážně churav, projevil jím svou lásku ke Všehrdu.

Jakému zájmu veřejnosti a jaké lásce bývalých i nynějších členů se Všehrd těší, ukázaly články, otištěné k jubileu i v denním tisku.

Dne 18. května odevzdala deputace (kol. J. Valenta, starosta, kol. J. Schmid, jednatel a dr. J. Basch za jubilejní komisi) p. presidentovi čestnou adresu, a informovala jej o nynější činnosti spolkové, o níž jevil p. president živý zájem. Pan president zajímal se hlavně o to, zda má český právník dostatek českých učebnic, aby se mohl řádně připravit ke zkouškám a pro praxi.

Konečně dne 21. května konala se v místnostech Společenského klubu společná večere bývalých i nynějších funkcionářů a členů spolku, již předsedal p. vrch. řed. dr. Jar. Preiss a již se zúčastnila řada bývalých pracovníků, zaujímajících dnes vynikající veřejné postavení. Z profesorů právnické fakulty se zúčastnili večere J. Sp. prof. Mildschuh, prof. Sommer, doc. dr. Basch a dr. Solnař. Z projevů bylo by zvláště zdůrazniti projev dra Preise, jenž poukázal na nedostatek styků mezi starou a mladou generací právnickou, a dal podnět k častějšímu uspořádání podobné schůzky, jenž bude patrně uskutečněn v příštích letech.

Oslavy ukázaly znovu, jak Všehrd a činnost v něm zůstává ve vděčné a milé vzpomínce všech, kdo v něm kdy působili, ať patří ke kterékoli generaci.

J. B.

LITERATURA.

L'Assurance-Maladie obligatoire. Analyse comparative des législations nationales et des résultats de leur application. — Etudes et Documents, série M (Assurances sociales), no. 6. Genève 1927. Bureau international du Travail. 8°. Stran 863. Cena 15 fr. švýcar. — Důležitá a obsáhlá tato studie o povinném nemocenském pojištění byla zpracována ve smyslu resoluce VII. mezinár. konference práce roku 1925. Obsahuje nejenom vyličení a rozbor sociálněpolitických zákoných předpisů různých států, nýbrž i výsledky a zkušenosti, získané jich aplikací. Úvodní kapitola vykládá historický vývoj nemocenského pojištění od XVIII. století až po dnešní moderní jeho směry. Velice obšírně je zpracováno porovnání různých způsobů rozvržení příspěvků i vyplácení nemocenských podpor a detailně probrána praktická jich úprava v jednotlivých státech. Kapitola, jednájící o řešení sporů z poměru nemocenského pojištění, dělí tyto spory nejprve podle původu na spory o aplikaci zákonů, spory o příspěvky, spory o nemocenské podpory, spory plynoucí z řízení pojišťoven a spory mezi pojišťovny a lékaři. Podle příslušnosti těchto sporů třídí zákonodárství na ta, jež je prikazují soudům řádným, ta, jež pro ně zřizují zvláštní rozhodčí orgány, a konečně ta, jež spojují oba tyto způsoby. Zvláštní kapitola je věnována postavení cizinců. V dodatku jest uveden přehled zákoných ustanovení o povinném nemocenském pojištění ve 24 státech, v nichž je zavedeno a o nichž celá studie jedná. — Vydáním tohoto spisu přispívá mezinárodní úřad práce velmi k rozvoji moderních sociálních zřízení, neboť právě takováto srovnávací studie může vhodně upozorniti na vady některých systémů a na přednosti jiných. Ukazuje, že nemocenské pojištění snaží se čím dále tím více splniti svůj úkol: chrániti výrobní schopnost dělníka i zdraví jeho rodiny. Okruh pojištěnců se stále rozširuje a zdokonalují se soustavy dávek, které sledují trojí cíl: odškodnění i preventivní zaopatření, soustředění nutných prostředků a racionalisaci samosprávných institucí pojištěnců.

K. Gerlich.

Emil Sobota: Rozpaky s demokracií. Nákladem Družstevní práce v Praze, 1927, 8°, stran 144, cena není označena. — Knížka je souborem úvah, napsaných v době posledních pěti let a zabývajících se některými problémy demokracie. Úvahy autorovy byly vyvolány různými časovými příležitostmi a byly již také některé z nich porůznu časopisecky uveřejněny. Tak na př. v článku »Tápající inteligence« zabývá se pisatel úvahou, čím inteligence byla dříve, kde je její místo